

NKRF – kontroll og revisjon i kommunene

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
22/151 - 2

Saksbeh.:
Lars Normann Mikkelsen, +47
91679949

Dato:
29.04.2022

Forslag til veileder for kontrollutvalgets påseansvar - utkast til høringssvar

Det vises til NKRFs e-post av 16. februar 2022 der forslag til veileder for kontrollutvalgets påseansvar sendes på høring. Kommunerevisjonen i Oslo kommune ser det som svært prisverdig at NKRF nå utarbeider en ny veileder, og samler alt som dreier seg om kontrollutvalgets påseansvar i én veileder.

Som det fremgår av Kommunerevisjonens høringssvar har vi på flere punkter tilsvarende, likelydende eller lignende vurderinger som i uttalelsen fra kontrollutvalgets sekretariat i Oslo.

Etter vår vurdering bør det komme enda tydeligere fram i kapittel 1 at dreier seg om kontrollutvalgets samlede påseansvar, og ikke bare påseansvaret overfor revisor (ev. revisjonsenhet eller revisjonsoppgavene). Det er positivt, og helt nødvendig, at det understrekes både i innledningen og i sluttkommentaren at det enkelte kontrollutvalg selv må ta stilling til hvordan ansvaret som er gitt i lov og forskrift, skal ivaretas.

Vi støtter ambisjonen om å utforme veilederen slik at den kan bli benyttet av medlemmer av kontrollutvalg. Det stiller krav til tydelighet generelt og særlig om ansvarsforhold. Det er viktig å sondre mellom kontrollutvalgets påseansvar overfor revisor og det øvrige påseansvaret. Videre bør veilederen i større grad enn det som er tilfelle i forslaget, begrenses til kun å omhandle påseansvaret. Dersom veilederen likevel skal gi råd utover det som ligger i påseansvaret slik som om annen dialog mellom kontrollutvalget og revisor og annen oppfølging, bør det tydeliggjøres ytterligere at det ikke følger av påseansvaret.

Følgende avsnitt/setninger er blant de hvor det er gitt råd om hvordan kontrollutvalget kan ivareta oppgaver som kan gå eller går utover selve påseansvaret, jf. vår kommentar ovenfor:

- I kapittel 2 om dialog er det på linjene 84–90 sagt en del om avtaler mellom kontrollutvalget og revisor. Dersom det skal være med i veilederen om påseansvaret, bør det klargjøres ytterligere at dette gjelder avtaler som regulerer forhold utover lovens bestemmelser om revisors og kontrollutvalgets ansvar og oppgaver.
- Pkt. 4.3 gjelder omtrent i sin helhet forhold som ikke gjelder påse-ansvaret.
- Linjene 271–272 viser til standardene innenfor regnskapsrevisjon, men uten å si noe om forholdet til påse-ansvaret. I og med at en direkte kontroll av at standardene blir fulgt og ivare tatt verken er hensiktsmessig eller praktisk mulig for kontrollutvalget, bør det tydeligere pekes på kontrollutvalgets mulighet for indirekte kontroll av dette, f.eks. ved å se på kvalitetsstyring i revisjonsforetaket og utfallet av kvalitetskontrollen.
- Linjene 296–297 viser til kravet om uavhengig vurdering av finansreglementet. I linje 299 gis det oppfordring om at kontrollutvalget skal holde seg orientert om økonomisk utvikling. Vi savner en tydeliggjøring av koblingen opp mot påse-ansvaret, som vi antar er det som følger av kl § 23-2 b. Det gjelder også linjene 316–320 og linjene 322–324.
- Linjene 403–420: Her står det om avtaler om informasjon om arbeidet – noe som går utover påseansvaret. Dette bør med fordel utgå. Hvis det skal være med, bør det også i de to siste avsnittene understrekes at dette ikke er omfattet av påseansvaret. (Det er for øvrig regnskapsrevisjonen som er underlagt den klareste påseplikten, ref. om «kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte», og som det er vanskeligst for kontrollutvalget å få innblikk i. Hvorfor da ikke tanker om evaluering av den?).

I linjene 138–139 er det vist til behovet for forsvarlig saksutredning fra sekretariatets side, men det er uklart hva utredningen skal dekke. Menes det en saksutredning om det samlede påse-ansvaret eller saksutredning i alle saker? Hvis det siktes til lovens krav om sekretariatet skal påse at de sakene som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet, er gjengivelsen av lovens bestemmelse feil. Det er forskjell mellom å påse at sakene er forsvarlig utredning som er lovens krav, og selv stå for utredningen. Så er vi kjent med departementets tolkning av dette, men den har mindre betydning enn lovens bokstav og forarbeider. Det er viktig at veilederen og NKRF ikke trår feil her. Teksten bør omarbeides slik at dette blir riktig og slik at det blir tydelig hva den gjelder.

I kapittel 4 sies det i første setning at «Kontrollutvalget må forsikre seg om at revisjonen utføres i henhold til lov og forskrift.». Kommuneloven bruker «påse» – ikke forsikre. Ved søk på Synonymordboka.no er «påse» ikke blant de foreslåtte synonymene for «forsikre seg om» og forsikre seg om er heller ikke blant de foreslåtte synonymene for å påse. Det kan være fornuftig med en kort klargjøring av påse-begrepet innledningsvis i veilederen. Videre i veilederen bør NKRF så være nøye med begrepsbruken. I kapittel 4 brukes andre, og til dels strengere formuleringer om rekkevidden av påseansvaret enn det som framkommer av det rettslige grunnlaget vist til i kapittel 3. I kapittel 4 brukes formuleringen «kontrollutvalget må» flere steder - noe som etter vår vurdering kan forstås som «pålegg». F.eks. innebærer påseansvaret for forvaltningsrevisjon at kontrollutvalget «må holde seg løpende orientert om hvordan revisor planlegger og gjennomfører revisjonsarbeidet» (setning 163–164). Hva vil i tilfelle dette dreie seg om? Og er det systemet eller den enkelte revisjon kontrollutvalget skal «holde seg løpende orientert om», og i tilfelle hvordan? Vi mener det er hensiktsmessig at kontrollutvalgets påseansvar overfor revisor normalt ivaretas ved hjelp av overordnede spørsmål om revisors system for kvalitetssikring og den bransjebaserte kvalitetskontrollen, tillegg til den løpende behandlingen av saker fra revisor. Det bør framgå tydeligere i veilederen.

I linjene 165–167 anbefales en redegjørelse om revisjonsarbeidet som kan oppfattes å være ganske detaljert og gå lengre enn det som er hensiktsmessig og ment fra lovgivers side. Det bør, i tilfelle dette skal inngå i veilederen, presiseres at en slik redegjørelse bør være overordnet.

I linjene 208–210 sies det at kontrollutvalget skal påse at det foreligger uavhengighetserklæringer. Det er bedre å skrive at kontrollutvalget årlig bør behandle uavhengighetserklæringene fra oppdragsansvarlig(e). Bestemmelsen i forskriften er jo som kjent at oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, skal gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

I linje 220 står det at det bare er kommunestyret som kan endre budsjettforslaget fra kontrollutvalget. Ordlyden i linjen er ikke i samsvar med forskriften § 2. Forskriften bestemmer at kontrollutvalgets budsjettforslag skal følge budsjettinnstillingen.

De avsnittene i kapittel 7 som gjelder påseansvaret i forbindelse med forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, kan etter vår vurdering forenkles. Det viktigste er vel at påseansvaret ivaretas ved at bestilte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller leveres og behandles i kontrollutvalget (jf. linjene 383–385). Dette gjentas rett nedenfor og kan strykes der. I linje 389 nevnes igjen «den bransjebaserte kvalitetskontrollen». Siste setningen i dette avsnittet er uklar (linje 389 og 390). Er det (a) detaljert informasjon om hvordan revisor ivaretar kravene til kvalitetssikring, (b) informasjon om kvalitetskontrolløren har vurdert revisors kvalitetssikring til å være tilfredsstillende eller ikke, eller (c) noe imellom de ytterpunktene som kontrollutvalget bør innhente informasjon om? Vi mener det bør framkomme at førstnevnte (a) ikke forventes utført av kontrollutvalget.

Første avsnitt i kapittel 8 bør skrives om slik at det framgår at det er kommunestyrets vedtak etter gjennomført regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroll.

Vi håper våre merknader kan være til hjelp og ønsker NKRF alt det beste i det avsluttende arbeidet med denne viktige veilederen.

Med hilsen

May-Britt Bratlie
avdelingsdirektør

Lars Normann Mikkelsen
avdelingsdirektør

Mottakere:
NKRF – kontroll og revisjon i
kommunene